

FSC-klagomål - information om höga naturvärden i avverkningsanmäld naturskog norr om Mellan-Vattensjön i Ånge kommun

Avverkningsanmälan:

*Flistersjöskogen östra, norr om Mellan-Vattensjön i Ånge kommun,
Västernorrlands län*

- *A 47456-2018 (2 ha) anmälningdatum 2018-09-26*
- *A 47455-2018 (2,7 ha) anmälningdatum 2018-09-26*
- *A 47436-2018 (15,5 ha) anmälningdatum 2018-09-26*
- *A 53409-2018 (1,9 ha) anmälningdatum 2018-10-17*

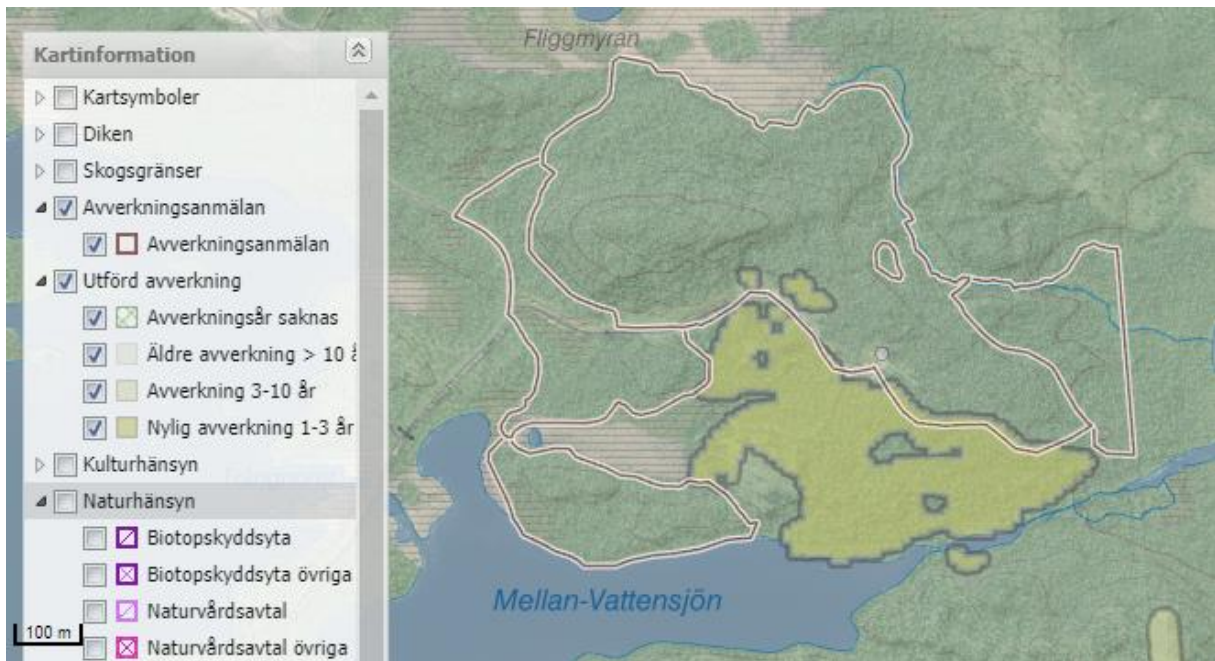
Beskrivning samt begäran

Det avverkningsanmälda skogsområdet norr om Mellan-Vattensjön utgörs av en 140-150 år gammal talldominerad barrblandskog med stort inslag av asp. Enstaka träd över 200 år gamla. Förekomsten av död ved är påtaglig till riklig med gott om mycket grova lågor av framför allt tall, men även av gran och asp. Historiskt har det brunnit frekvent i området, en tallhögstubbe hade invallningar från 9 historiska skogsbränder.

Vid besöket i den avverkningsanmälda skogen 2022-07-28 noterades 24 rödlistade arter; urskogsporing (EN), gräddporing (VU), knärot (VU, §8), rynkskinn (VU), dvärgbägarlav (NT), garnlav (NT), gränsticka (NT), hornvaxskinn (NT), järpe (NT, §4), kolflarnlav (NT), kortskaftad ärgspik (NT), lunglav (NT), mörk kolflarnlav (NT), nordtagging (NT), rosenticka (NT), tallticka (NT), talltita (NT, §4), ullticka (NT), vaddporing (NT), vedflamlav (NT), vedskivlav (NT), vedtrappmossa (NT), violettgrå tagellav (NT) och vitplätt (NT).

Knäroten som är fridlyst enligt §8 artskyddsförordningen växer spritt i hela skogsområdet. Den avverkningsanmälda skogen ingår även i revir för talltita och järpe, arter som är fridlysta enligt §4 artskyddsförordningen.

Vi begär att avverkningsplanerna stoppas och anmälningarna dras tillbaka samt att en utredning av artskyddet utförs av myndigheterna. Vi ser fram emot återkoppling av hur ärendet fortlöper!

Det avverkningsanmälda skogsområdet norr om Mellan-Vattensjön

Med vänliga hälsningar,

Skydda Skogen och Naturskyddsföreningen

Bilaga

Knärot

Knärot (VU), fridlyst enligt §8 artskyddsförordningen, kräver jämn luftfuktighet i gamla, ostörda skogsmiljöer och är känslig för snabba förändringar av ljus-/vindförhållanden eller uttorkning. På grund av ett alltför intensivt skogsbruk har den minskat med 40 (25-50) % under de senaste 60 åren och i framtiden bedöms minskningstakten uppgå till 30 (20-40) %. Till följd av artens dokumenterat högre minskningstakt (data från Riksskogstaxeringen) höjdes den till hotkategori sårbar (VU) i rödlistan 2020 (Artdatabanken, 2021).

Forskning har visat att buffertzoner på 50 meter krävs för att knärotens växtplatser inte ska ta skada vid avverkning av intilliggande skog (Johnson (2014); de Graaf & Roberts 2009; Halpern et al. 2012; Rudolphi et al. 2014).

Samuel Johnsons doktorsavhandling "Retention Forestry as a Conservation Measure for Boreal Forest Ground Vegetation" (SLU, Uppsala 2014) visar att det krävs väl tilltagna skyddszoner för att knärotens växtplatser inte ska ta skada av skogsbruksåtgärder i intilliggande områden:

“Study III shows that retention patches smaller than 0.5 ha do not lifeboat the sensitive forest herb G. repens, a species that depend on stable microclimatic conditions typical for intact forest stands.” Vidare “More sensitive forest species are not lifeboated in retention patches ranging from 0.05 to 0.5 ha (Papers II & III).”

Johnsons (2014) rekommendation på 50 meter breda skyddszoner runt knärotens växtplatser motsvarar en areal på 0,78 hektar, vilket ligger i linje med andra studier som gjorts på känsliga skogsarter:

“In study III I also show that translocated specimens of G.repens survives well in mature forests at least 50 m from the nearest edge to an open area. Moreover, measures of temperature and humidity show that such distances from an open area is far enough to offer a microclimate that is more stable compared to what present in retention patches of around 0.1 ha. This means that the very centre of a circular patch with radius 50 m (equals a size of 0.78 ha) should offer conditions similar to interior forest and would perhaps be a suitable habitat for G. repens and similar species. Previous studies from both North America and Sweden have also concluded that patches between 0.5 and one ha are sufficient for preserving interior forest vegetation as well as sensitive lichens and bryophytes (de Graaf & Roberts 2009; Halpern et al. 2012; Rudolphi et al. 2014).”

Talltita

Talltitan är rödlistad som NT, fridlyst och prioriterad art i Skogsvårdslagen. Arten har minskat kraftigt de senaste 30 åren och minskningstakten innevarande 10-årsperiod beräknas till 20 (10-30) %.

Talltita föredrar större sammanhängande barrskogar, och finns såväl i tallskog som granskog och i lövblandad barrskog. Skogens struktur är viktig och ska helst vara flerskiktad med riklig underväxt av mindre granar, björk och andra lövträd och buskar. Tillgång på murknande högstubbar är särskilt viktig, eftersom talltitan helst själv hackar ut sitt bohål.

Det finns flera studier som visar att talltita är känslig för gallring och inte överlever när dess livsmiljö kalavverkas (Eggers and Low, 2014; Griesser et al., 2007; Klein, 2020). Reviren är förhållandevis stora, 10–20 hektar och arten missgynnas när skogen fragmenteras. Kalavverkning av större delar av reviret innebär att det överges (Artdatabanken, 2021).

Talltitan är synnerligen trogen sitt revir så länge paret lever och biotopen förblir intakt. Paret stannar i sitt revir året om. En förlust av ett revir har därför en stor inverkan på den lokala populationen och trakthyggesbruket anses vara orsak till den svenska populationens kraftiga minskning. Talltiteparets revirtrohet innebär att närhelst under året man observerar en adult talltita så ingår denna plats i reviret (Siffczyk et al., 2003; Ekman, 1979).

Järpe

Järpe är rödlistad som nära hotad (NT), fridlyst enligt §4 artskyddsförordningen och prioriterad art i Skogsvårdslagen. Järpen, som minskat med 25 (10 - 40) % under de senaste 12 åren, har sina livsmiljöer i tät barrskog med inblandning av lövträd och en väl utvecklad flerskiktad struktur med bärris och yngre eller undertryckta, täta granar i ett lägre skikt, ofta utmed bäckar och åar inne i den skyddande granskogen. Arten behöver lämpliga skogsbestånd om sammanlagt minst 25 hektar. Den är mycket stationär inom sitt revir och när ett par etablerat sig stannar de så länge miljön är intakt. Den undviker öppen mark och förflyttar sig sällan över större öppna myrar eller åkermark, och är därför känslig för fragmentering. Järpen överlever inte om dess livsmiljö kalavverkas och är även känslig för röjning, gallring och avverkning där unga granar och lövträd inte sparas i tillräcklig omfattning (Artdatabanken, 2021).

EU-domstolens domslut från 4 mars 2021 i de förenade målen C-473/19 och C-474/19

- 1) Artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell praxis enligt vilken förbuden i denna bestämmelse endast omfattar sådana arter som är förtecknade i bilaga I till detta direktiv eller som är hotade på någon nivå eller som har en långsiktigt vikande populationstrend.
- 2) Artikel 12.1 a–c i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell praxis enligt vilken förbuden i denna bestämmelse, för det fall mänsklig verksamhet såsom skogsbruksåtgärder eller markexploatering uppenbart har ett

annat syfte än att döda eller störa djurarter, endast är tillämpliga om det finns en risk för att berörda arters bevarandestatus påverkas negativt. Artikel 12.1 a–c i direktiv 92/43 ska vidare tolkas så, att skyddet enligt denna bestämmelse inte upphör att gälla för arter som har uppnått gynnsam bevarandestatus.

3) Artikel 12.1 d i direktiv 92/43 ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell praxis som innebär att om kontinuerlig ekologisk funktionalitet i den berörda artens livsmiljö i ett enskilt område – trots försiktighetsåtgärder – direkt eller indirekt går förlorad genom skada, förstörelse eller försämring, orsakad av den aktuella åtgärden separat eller i kombination med andra åtgärder, så aktualiseras förbudet i den bestämmelsen först om den berörda artens bevarandestatus riskerar att försämrans.

Artskyddsförordning (2007:845)

4 § I fråga om vilda fåglar och i fråga om sådana vilt levande djurarter som i bilaga 1 till denna förordning har markerats med N eller n är det förbjudet att 1. avsiktligt fånga eller döda djur, 2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder, 3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och 4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren.

8 § I fråga om sådana vilt levande kärlväxter, mossor, lavar, svampar och alger som anges i bilaga 2 till denna förordning är det förbjudet att i den omfattning som framgår av bilagan 1. plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av växterna, och 2. ta bort eller skada frön eller andra delar.

9 § I fråga om sådana vilt levande kärlväxter, mossor, lavar, svampar och alger som anges i bilaga 2 till denna förordning är det förbjudet att i den omfattning som framgår av bilagan 1. gräva eller dra upp exemplar av växter med rötterna, och 2. plocka eller på annat sätt samla in exemplar av växter för försäljning eller andra kommersiella ändamål.

14 § Länsstyrelsen får i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 4, 5 och 7 §§ som avser länet eller en del av länet. En dispens får ges endast om 1. det inte finns någon annan lämplig lösning, 2. om dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde (...)

15 § Länsstyrelsen får i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 6, 8 och 9 §§ som avser länet eller del av länet, om det inte finns någon annan lämplig lösning och dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Miljöbalken 8 kap. Bestämmelser om skydd för biologisk mångfald

1 § Föreskrifter om förbud att inom landet eller del av landet döda, skada, fånga eller störa vilt levande djur eller att ta bort eller skada sådana djurs ägg, rom eller bon eller att skada eller förstöra sådana djurs fortplantningsområden och viloplatsar får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Sådana föreskrifter får meddelas, om det finns risk för att en vilt levande djurart kan komma att försvinna eller utsättas för plundring eller om det krävs för att uppfylla Sveriges internationella åtaganden om skydd av en sådan art. Förbudet får dock inte gälla fall då ett sådant djur måste dödas, skadas, fångas eller störas till försvar mot angrepp på person eller värdefull egendom.

2 § Föreskrifter om förbud att inom landet eller del av landet ta bort, skada eller ta frö eller andra delar från vilt levande växter får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Sådana föreskrifter får meddelas, om det finns risk för att en vilt levande växtart kan komma att försvinna eller utsättas för plundring eller om det krävs för att uppfylla Sveriges internationella åtaganden om skydd av en sådan art.